

تأثیر مراسم مذهبی در تولید و بازتولید گردشگری مذهبی

نمونه موردی شهر زنجان

ابولفضل مشکینی^۱، اسماعیل دویران^{۲*}

^۱ عضو هیات علمی گروه جغرافیا برنامه‌ریزی شهری دانشگاه تربیت مدرس تهران

^۲ دکتری جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری از دانشگاه تربیت مدرس تهران

چکیده

گردشگری، صنعتی هویت‌ساز و هویت‌بخش برای مکان‌ها و فضاهای مختلف است که به واسطه وجود عنصری جاذب شکل می‌گیرد. این عنصر ممکن است ماهیت مکانی - فضایی داشته باشد یا ماهیتی مجازی به خود گیرد. گردشگری مذهبی نوع معنوی از انواع گردشگری است که امروزه توجه روزافزون جوامع را به خود جلب نموده است. گردشگری مذهبی به واسطه تأثیرگذاری آن در ایجاد جامعه سالم و پایدار نقش مهمی در هویت‌دهی به مکان‌ها و فضاهای مختلف دارد. فضاهای مذهبی با توجه به ابعاد و ماهیت معنوی خود نه تنها موجب ایجاد حس تعلق و دل‌بستگی مکانی در میان افراد بومی، بلکه منجر به ایجاد حس تعلق در بین گردشگران می‌شوند. همین امر سبب بازتولید گردشگری مذهبی می‌شود. در این تحقیق با استفاده از روش توصیفی - تبیینی به بررسی نقش و اثرگذاری فضاهای مذهبی در ایجاد حس تعلق مکانی - فضایی در شهر زنجان پرداخته شده است. شیوه گردآوری اطلاعات در این پژوهش اسنادی - میدانی است. در شیوه میدانی ۸۰ نمونه پرسش‌نامه از گردشگران تکمیل و داده‌های حاصل با استفاده از نرم‌افزار SPSS توصیف و تحلیل شد. نتایج نشان می‌دهد که نوع فضاها و نحوه برگزاری مراسم در شهر زنجان در ایام محرم باعث ایجاد حس تعلق مکانی در میان گردشگران و بازتولید مجدد گردشگری مذهبی می‌شود. علاوه بر این که ارتقای سطح کیفی و کمتی برگزاری مراسم به افزایش میزان گردشگران منجر می‌گردد.

واژگان کلیدی: گردشگری، مراسم مذهبی، حس مکان، بازتولید گردشگری، شهر زنجان.

The Effects of religious ceremonies in production and reproduction of religious tourism (A case study of Zanjan city)

Abolfazl Meshkini

Faculty Member in Geography and Urban Planning, Tarbiat Modares University

Esmail Daviran

P.HD. in Geography and Urban Planning, Tarbiat Modares University

Abstract:

Tourism is an identity constructing and identity giving industry for different places and spaces that is formed through the presence of an absorbing element. This element might have a spatial -place nature or take a virtual entity to itself. Religious tourism is the spiritual type of tourism that today has attracted the attention of communities to itself. Religious tourism due to its effectiveness on creating a healthy and sustainable society plays an important role in giving identity to different places and spaces. Religious spaces, with regard to their spiritual dimension and nature not only create a sense of belonging to place in between the indigenous people, but also it leads to the creation of the sense of belonging among the tourists. This very issue causes the reproduction of religious tourism. In this research, using descriptive - explanation method, the role and influence of religious spaces in creating sense of place - space belonging in Zanjan city has been studied. The method of data collection in this study is documentary -field method. In the field method, 80 sample questionnaires were completed by tourists and the resulting data was described and analyzed by using SPSS software. Results shows that the type of spaces and method of holding the rituals in Zanjan city in Mohramm period make a sense of place belong among the tourists and reproduction of religious tourism. In addition , the promotion of the qualitative and quantitative level of ceremony leads to the increase of the tourists.

Keywords: Tourism, Religious Ceremony, Sense of Place, Tourism Reproduction, Zanjan city.